

De la stînga : Constanța Constantinescu (Zoe), Gh. M. Nuțescu (Ianache), Ligia Moga (Colette), Olimpia Arghir (Aneta), George Gherasim (Georges), Rodica Daminescu (Lena).

Teatrul Național din Cluj

GAȚELE

de Al. Kirilțescu

Ca o întoarcere la primele iubiri, ca un frumos și repetat gest de reverență față de dramaturgia națională, este inițiativa scenei clujene de a restitui publicului său, într-o montare nouă, care face cinste teatrului, atât de îndrăgita comedie *Gațele*, prezentată acum douăzeci de ani într-un memorabil spectacol al acestui colectiv.

E și un prilej pentru Teatrul Național de a omagia talentul și statornicia actriței Olimpia Arghir, slujitoare credincioasă vreme de treizeci de stagioni a acestei scene. Sărbătoritei i-a fost incredințată partitura cea mai dificilă și, evident, cea mai generoasă, rolul Anetei Duduleanu, personaj alcătuit din contraste, urcînd împietrită treptele durerii și alunecînd abrupt spre harță, lamentîndu-se sau ricanînd, străbătînd așadar într-un ritm

susținut stări antipodice, pe fondul unei structuri psihologice dominatoare și agresive. Interpreta a dat relief puternic acestei trăsături care face din Aneta Duduleanu în primul rînd stăpîna de neclintit a întregului clan, forța diriguitoare a „cuibului de viespi” și prin reflex, spaima celorlalți, motivul repelierii lor, a supunerii lingușitoare. Spectacolul are astfel tăria să sugereze că această lume restrînsă la o familie este organizată aidoma societății care a generat moravurile vestejite de autor. Așa e și gîndit, ca o demascare viguroasă a unei faune compromise, corupte, viciate de setea de parvenire și înavuțire, mimînd sentimente înălțătoare, drame sfișietoare, dar trădîndu-se în lamentabila ei secătuire sufletească. Regizorarea Olimpia V. Arghir a renunțat cu deliberare la posibilele rezolvări de șarjă comică, bizuindu-se cu bună intuiție pe substanța savuros comică a textului. Conform acestei gîndiri regizorale, fiecare personaj, din unghiul propriu de vedere, are dreptul la drama lui, și nu se sfișește să abuzeze de acest drept. Din unghiul nostru de vedere, unghi de vedere superior moralmente, dramele acestor personaje sînt false pentru că sînt clădite pe o osatură sufletească falsă, putredă. În spectacolul ei, Olimpia V. Arghir nu a acordat nici unui personaj nici o șansă; doar un moment de omenească înțelegere pentru durerea de mamă a Anetei Duduleanu, și atât.

Spectacolul are o impecabilă unitate de interpretare, deși s-a putut presupune că diferența dintre generațiile de interpreți își va spune cuvântul. Dar Rodica Damănescu și Constanța Constantinescu o secundează admirabil pe Olimpia Arghir în creația ei, realizând două tipuri de bătrâne nu îndeajuns decrepite pentru a nu ști fiecare să-și opere cu viclenie interesele. Foarte izbuțite portrete ale celor doi frați acaaparatori, brutali, înfățișează George Gherasim și Gheorghe M. Nuțescu. O interesantă interpretare a dat Violet Comănicei personajului său, Mircea, ziarist ratat, fals îndrăgostit de Margareta, în logica spectacolului — și în spiritul textului — hotărît, prin mezialianță, să se înfrupte din averea Dudulenilor. Renunțând la tenta de frivolitate cu care era mereu înfățișată Wanda, Anea Neculec-Maximilian ne propune un personaj nu imoral, ci superficial, ușuratic și deabusolat, propunere perfect acceptabilă, eu atît mai mult cu cît interpreta a strecurat sugestia unei pasiuni sincere, necontrolate, a Wande pentru frumosul Mircea. Carmen Galin a supradimensionat dragostea Margaretei pentru soțul ei, înfățișînd-o sufocantă, sîcîitoare, egoistă. Cu o notă de distincție rece, Ligia Moga a interpretat bine un personaj răutăcios, veninos, agresiv. Mai nesigură mi s-a părut a fi Maia Țipan-Kaufmann, interpreta rolului Fräulein, și de aceea, poate mai des ispitită să rezolve facil, prin mijloace șarjate, personajul său. Însfîrșit, scenografia lui T. Th. Ciupe, simplă, sugestivă, vine să întregescă un spectacol de bună calitate, care, printre alte merite, îl are și pe acela de a confirma opinia despre evoluția ascendentă a tinerei regizoare Olimpia V. Arghir.

V. M.

Interesul General (Teatrul Dramatic din Brașov :

Flavius Constantinescu (Linte), George Gridănușu (Hrisanide), Dona Cotrubas (Tanți) și Mihai Bălaș (Sfințescu).

Teatrul Dramatic
din Brașov

INTERESUL GENERAL

de Aurel Baranga

Cu *Interesul general*, Aurel Baranga a condimentat, pe numeroase scene, stagiunea aceasta: „Farsă atroce” — cum se autodefiniște — și, mai degrabă tragedie, decît comedie — dacă acceptăm gustul pentru paradoxuri al autorului (pentru care actul satiric este înoperant dacă rațiile prezentului pe care le atacă nu sînt virtual, dar cu necesitate zvîrlite în trecut, în derizoriu) — lucrarea a fost adesea tratată pe scenă prin supraîncălzirea polului ei „atroce”, barind astfel perspectiva deconectantă a despărțirii de trecut, chemată să invadeze universul și să strivească temeiurile de existență ale falselor valori morale și sociale de tipul hrisanizilor și carapetrachilor, denunțați de dramaturg. Hazul a fost de aceea, în aceste împrejurări, mai mult galben, stîrnit de o lume grotescă și infamă, dar nu întotdeauna și de natură a-și demonstra cu înedită inconsistența istorică. E ceea ce nu s-a întîmplat în spectacolul lucrat de Nicușor Constantinescu.

Fără o deosebită insistență pe șarjă, fără ostentație caricaturală, și mai ales: fără o aparentă atenție acordată laturilor atroce ale textului, regizorul s-a aplecat cu precădere asupra farsei, asupra liniilor, dinamicii și efectelor convenționale ale lucrării, dornic, evident, să confere în primul rînd hazului, hazului chiar gros dar hohotit, dreptul de a se instaura dominant în sală și de a lăsa în *acest chip* scena și oamenii să vorbească, dincolo de ceea ce spun și fac. Farsa se instalează dealtfel, din capul locului, din refuzul surprizei finale, teatrul în teatru, atmosfera de repetiție, de culise și de comentarii pe marginea comediei ce se „repetă”, înfățișîndu-ni-se la prima ridicare de cortină.